

Postmonopolismen

För att skydda monopol brukar man kalla dem för "naturliga". Inom områden som telkommunikationer, järnvägar, elproduktion och eldistribution har konkurrens traditionellt sett inte bara setts som icke önskvärd, utan till och med som omöjlig.

I stor utsträckning beror sådana föreställningar på förutfattade meningar.

Till för bara några år sedan föreföll det till exempel otänkbart att någon annan än Televerket kunde erbjuda teletjänster.

Idag är marknaden för telekommunikationer en i stor utsträckning konkurrensutsatt marknad.

Men på ett område – postmarknaden – består monoopolet.

Såväl regeringen som Postens ledning har använt alla till buds stående maktmedel för att slå ned mot uppstickare på postmarknaden.

Regeringen har genom sitt agerande valt att skydda Postens monopol, dels genom lagstiftning men också genom att ge Postens en ekonomisk särställning med hjälp av subventioner.

Men det är inget nytt fenomen, visar Jonas Frycklund i sin artikel. Historien är tvärtom full av exempel på hur privata entreprenörer velat etablera sig på postmarknaden. Till en början nästan alltid med stor framgång. Men snart har de hunnits upp av politiker som velat skydda monoopolet och sätta stopp för konkurrens på marknaden.

Käppar i hjulen

Postledningen å sin sida har inte varit sen att utnyttja situationen. Ulf Dahlsten har sprungit i departementskorridorerna som den son av socialdemokraterna och kanslihuset han är.

Han har, med regeringens goda

minne, använt sitt skattesubventionerade fögderi för att sätta käppar i hjulen på entreprenörer som t ex CityMail. Genom att överprissätta i de delar som skyddats av monoopolet har Posten slussat pengar till de konkurrensutsatta områdena och med dumpade priser försökt bräcka sina konkurrenter. Men så har också Posten varit en av Konkurrensverkets trognaste och olydigaste kunder, konstaterar Gunnar Axén.

Per Bill visar i sin artikel hur Ulf Dahlsten byggt upp ett nästan oöverblickbart konglomerat av bolag. Alltifrån försäljning av CD-skivor till charterresor och reklamradio i Västerås samsas numera under Postens tak. Detta trots att riksdag och regering satt upp tydliga ramar för vad Posten får ägna sig åt. – Omkring 20 procent av Postens verksamhet strider mot riksdagens beslut, menar riksdagsmannen Per Bill.